

De geboorte van Franciscus

*Een man wordt driemaal geboren:
Eenmaal uit de moeder, eenmaal uit de vader,
en dan uit zijn diepste wezen.*

Colofon

ISBN: 978 90 8954 646 3

1e druk 2014

© 2014, Harry Cremers

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

Telefoon: 058-2894857

www.elikser.nl

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

De geboorte van Franciscus

*Een man wordt driemaal geboren:
Eenmaal uit de moeder, eenmaal uit de vader,
en dan uit zijn diepste wezen.*

Harry Cremers

PROLOOG

In de verte hoorde hij apparaten piepen. Hij kon zich niet bewegen. Zijn hele lijf was opgezwollen. Hij voelde de kraag om zijn nek. De slangen in zijn zij, in zijn armen. Ergens reutelde een pomp.

Een ziekenhuis, hij lag in een ziekenhuis. In het traumacentrum in Utrecht. Hij had geen idee waar die zekerheid vandaan kwam.

Weer verloor hij het bewustzijn.

Franciscus. Hij schrok wakker. Waar was Franciscus? Had hij zijn vriend vermoord?

HOOFDSTUK 1

Mooie, ronde tientallen hadden bij hem een bijzondere plaats. Hij begon dan aan een nieuwe reeks, de oude werd afgesloten. Waarom voelde hij dat eigenlijk zo? Was het omdat de tien zowel de 1 als de 0 in zich droeg? Een combinatie van zijn en niet-zijn die het getal alomvattend maakte? Het gaf aan dat de cyclus compleet was en klaar voor transformatie. Hadden de tientallen een hogere betekenis? Waarschijnlijker was het omdat hij vooral bij de tientallen voelde dat hij ouder werd. Niets transformatie. Hij was allang geen twintiger meer, en nu behoorde hij ook niet meer tot de dertigers. Hij ging over naar de veertigers. Het waren onontkoombare overgangen die maakten dat hij deze verjaardagen niet negeren kon.

Vaak genoeg had hij zijn verjaardag niet gevierd. Er was dan gewoon een jaar bijgekomen, zonder dat hij er veel aandacht aan besteed had. Dat was zijn hele leven al zo geweest, vooral als Pasen op of rond zijn verjaardag viel. De ene keer was het de dag na Pasen en dan was het toch niet nodig dat de opa's en oma's weer op bezoek kwamen? En de andere keer was het Goede Vrijdag. Dat was helemaal ondenkbaar. Behalve dat het een drukke dag was met voorbereidingen voor het paasweekend, was het ook de dag dat Christus aan het kruis genageld werd. De dag dat Jezus zijn lot, ten behoeve van de mensheid, in de handen van de Romeinse overheerser legde, de opmaat voor de verlossing van onze zonden; nee, dat was geen dag om zijn verjaardagsfeest te vieren. Dus zijn verjaardagen werden soms wel gevierd en soms niet. Zo was hij dat gewend, hij had zich nooit afgevraagd of hij dat wel leuk vond.

Zijn schoonouders hadden hun vochtige jassen aan de kapstok gehangen en waren de andere gasten aan het begroeten. Zijn moeder gaf hun op haar ietwat onbeholpen en ontwappende manier een hand. Het was een vreemde mengeling van warme vriendelijkheid, stuntelige adoratie en schuchtere deemoedigheid. Zijn moeder kende hij als een hartelijke, hardwerkende vrouw die anderen welkom heette en het hun naar de zin probeerde te maken. Ze was de vrouw naar wiens wensen en inzichten zijn vader zich vroeger schikte, en die verlegen werd in aanwezigheid van iemand die in haar ogen een hogere maatschappelijke status had. En dat was zo'n beetje de hele verzameling klassieke kleindorpse notabelen, zijn hoogleraar, een willekeurige directeur, de pastoor, de dokter, een notaris. Dan werd ze onzeker en kreeg ze een houding waarmee het leek alsof ze toestemming vroeg om in de schaduw van hun veronderstelde grootsheid te mogen staan. Hij was een kind van zijn moeder en tot zijn spijt had hij gemerkt dat hij die neiging overgenomen had. Het raakte hem dieper dan hij wilde.

‘Nou, Paul,’ onderbrak zijn schoonvader zijn overpeinzing. Hij haalde een aantal boeken uit een plastic tasje. ‘Deze kwam ik tegen op de rommelmarkt. Ik dacht: die vind je vast leuk. Ja,’ lachte hij, ‘zonde om ze daar te laten liggen. Kijk, dit gaat over Limburg, je thuisland. En dit zijn foto-boeken over Twente. Wat wonen jullie toch in een mooi deel van het land.’

Paul nam ze aan. Zoals gewoonlijk wist hij niet zo goed wat hij moest zeggen. Hij had inmiddels een aantal planken vol staan met oude boeken van zijn goedbedoelende schoonvader.

‘Ja, kijk maar wat je ermee doet.’ Zijn schoonvader nam weer een van de boeken uit zijn handen. Hij bladerde even en hield stil bij de matglanzende kleurenfoto van een Saksische

boerderij, ergens in Twente. ‘Dit zijn toch prachtige plaatjes. Zo zie je ze tegenwoordig niet meer.’

Zijn vrouw glimlachte vertederd bij deze karakteristieke onhebbelijkheid van haar man. Hij struinde veilingen, antiquairs en rommelmarkten af, op zoek naar oude boeken, om die vervolgens als ware archeologische schatten aan te prijzen bij zijn gewillige slachtoffers. Met een lachend gezicht kwam ze tussen hem en Paul in staan.

‘Gefeliciteerd!’ Ze gaf Paul drie zoenen. ‘Je weet wat ze zeggen, hè.’ Ze keek hem semi-serieus aan. ‘Als je veertig wordt en je bent niet waar je wilt zijn in je leven, dan kom je er ook niet meer.’

Ze richtte haar woorden tot Paul, in haar ogen een man die zijn leven goed op de rit had. Een man die was waar hij wilde zijn. Hij was directeur van een grote onderneming. Hij had een gezin met twee kinderen. Zijn vrouw had weliswaar een zware last te dragen, maar het ging hun voor de wind. Jij bent er, jij bent geslaagd, suggereerde haar opmerking. Ze wist niet dat ze met ieder welgemeend woord de pijn van zijn onvervulde verlangen aanscherpte en diep zijn hart in dreef.

Paul kwam die dag niet meer in feeststemming. Waarom moest hij zo nodig deze verjaardag vieren? Routineus had hij voor zijn gasten gezorgd. Als altijd was er bij de koffie dezelfde appelcitroenvlaai, de favoriet van zijn kinderen, en de luxe rijstevlaai, die zijn schoonzus zo lekker vond. Later op de middag volgden de standaard kip-kerrie- en ham-prei-salades van de Aldi, met het stokbrood en de gehaktballetjes. Dit keer waren er ook pinda’s en paprikachips.

Af en toe sprong hij bij als zijn vrouw een gesprek voerde. Ze kon nauwelijks nog horen. Haar ziekte eiste een steeds hogere tol en weinig mensen kenden voldoende gebaren om

met haar te praten. Zoals zo vaak bij dit soort gelegenheden voerde Paul zelf geen gesprekken, maar nam hij de rol van gebarentolk op zich.

Vanaf een uur of zes maakten de meeste familieleden aanstalten om weer te vertrekken. De meesten hadden nog een flink stuk te rijden. Twee uur later was het huis weer van hen. Hij sloeg zijn armen om zijn vrouw heen.

‘Zullen we zo naar bed gaan?’ Hij zorgde ervoor dat Miranda hem goed kon zien, zodat ze de vraag van zijn lippen af kon lezen.

‘Eerst opruimen,’ antwoordde ze stuurs, terwijl ze hem van zich afduwde. De strijd met haar dominante discipline ging hij niet aan. Hij had die avond, zoals steeds vaker, geen puf meer om een discussie in gebaren en vingerspelling te voeren.

‘Doe jij de kinderen?’ articuleerde hij gelaten terwijl hij naar boven wees. Ze knikte. Om negen uur was er niets meer wat deed herinneren aan een verjaardagsfeest. Niets, behalve dat knagende gevoel dat hem niet meer losgelaten had.

Die nacht sliep hij nauwelijks. Wat tot dan toe een onbestemd gevoel was geweest, had woorden gekregen. Het was echt geworden. Echt als een kloppende zweer.

Ze hadden gevreeën, maar hij had zich er niet aan over kunnen geven. Hij wist niet of Miranda het fijn gevonden had. Hij had er ook niet naar gevraagd. Zijn lichaam had gereageerd zoals je mocht verwachten, maar de passie ontbrak.

Ja, dat was wat er mis was, de passie ontbrak. Niet alleen die avond in bed. Hij had het verhaal van zijn leven geweven en de klos met passie lag ongebruikt in een stoffige hoek. Er was iets misgegaan. Hij voelde een enorme leegte in zijn binnenste. Een gapend gat dat erom schreeuwde om gevuld

te worden. Waarmee? Hij wist het niet. Hij draaide op zijn zij, met de rug naar Miranda toe. Hij trok zijn lichaam in de foetushouding, alsof hij zo het gat kleiner kon maken. De groen oplichtende cijfers van de wekker versprongen naar 04:40. Veertig, dacht hij wrang.

Diep vanbinnen wist hij dat hij het leven gekregen had dat hij gekozen had. Maar die gedachte kon hij nog niet vormen. Hij zat in de zwartste nacht van zijn ziel. Onbewust, onwetend, met alleen die pijn die beet als een slang die haar verterende gif in hem spoot.

Hij kon geen plekje vinden en draaide weer op zijn rug. Hij bleef woelen. Ik kan dit niet. Stille woorden die echoden in de leegte. Zijn kaken verstrakten. Zijn benen wilden gefrustreerd de wanhoop uit zijn lijf trappelen. Hij slikte het weg. De pijn vond geen uitweg en putte hem uit. Ik kan dit niet alleen, klonk het in zijn hoofd. De woorden herhaalden zich ... en nog eens, als een klankloze smeekbede die hem in slaap wiegde.

Tegen zijn verwachting in was hij fit wakker geworden. Miranda had met de kinderen naast zijn bed gestaan, aangekleed en al.

‘Geef papa een kus, dan gaan we.’

Hij had verschrikt op de wekker gekeken, het was al kwart over acht. Eigenlijk te laat, maar na zo’n nacht gunde hij zichzelf dat hij het even iets rustiger aan deed. Om negen uur had hij pas zijn eerste afspraak op kantoor bij Tiproc. Ook zoiets, hoelang werkte hij daar al? Zo’n acht jaar al weer. Het was de reden geweest dat ze naar Hengelo verhuisden.

Na het gebruikelijke wekelijkse overleg zat hij achter zijn bureau de post door te bladeren. De aankondigingen voor

congressen, seminars en trainingen, die je volgens hun eigen wervende teksten niet mocht missen, smeed hij zoals gewoonlijk in de oudpapierbak.

... *verandert je leven* ... Het was alsof de woorden oplichten. In een fractie van een seconde zetten ze zich vast op zijn netvlies. Aarzelend viste hij de folder weer uit de bak. Hij las het citaat op de achterflap. *Covey stelt ons in staat onszelf en onze relatie tot anderen te onderzoeken ... Zijn geweldige boek verandert je leven ingrijpend.* De klok stopte met tikken. Hij staarde naar de prikkelende zinnen op het glanzende papier. Langzaam draaide Paul de groene folder om. *Eenmalig Seminar Stephen Covey over Leiderschap*, las hij. *Donderdag 18 april 2002, Amsterdam ArenA.*

Hij duwde zich af tegen het bureau. Hij kon niet meer blijven zitten. Ijsberend liep hij door de kamer. De energie gierde door zijn lijf.

Volgende week ... volgende week ...

Wat had hij volgende week? Hij liep terug naar zijn bureau en keek in zijn agenda.

Niets ...? Er stond helemaal niets! Dit kon bijna niet waar zijn. Een duidelijkere uitnodiging kon hij niet krijgen.

Weer liep hij een rondje door zijn kamer. Hij hoorde zijn eigen ademhaling.

Adem in ... adem uit ... in ... uit ... Zo probeerde hij zichzelf tot kalmte te brengen.

Waarom zou hij niet gewoon gaan?

Hij deed dat nooit. Het kostte veel geld en het waren waarschijnlijk toch allemaal trivialiteiten die je dan te horen kreeg. Aan de andere kant, hij zag zijn collega's bij andere bedrijven dat soort dingen ook doen. Ze praatten erover. Het helpt je scherp te blijven ... Het daagt je uit ... Je leert er altijd wat van ... Hij vatte dat altijd op als een misplaatste verantwoording om een leuk dagje uit te hebben op kosten van de zaak.

Nee, dit was niets voor hem.

Hij voelde de energie weer uit zijn lijf glijden. Hij liet zich in zijn stoel vallen. Alsof ze een eigen wil hadden, pakte zijn handen de folder weer op.

‘Heb je de antwoorden dan?’ leek die tegen hem te zeggen. Hij herinnerde zich zijn worsteling van de afgelopen nacht. Gelaten keek hij voor zich uit. Het monotone geluid van de productielijnen in de fabriekshal vulde de stilte. Hij zuchtte.

Nee, hij had geen antwoorden.

Weer bekeek hij de folder. Op de achterkant stond een antwoordstrook. Aarzelend vulde hij met blokletters zijn naam in. Het invullen van zijn geboortedatum ging al sneller. De overige gegevens rolden als vanzelf uit zijn pen. Ja, hij ging dit doen. Glimlachend legde hij het formulier in het Post-UIT-bakje. Hij was veertig geworden en zette de deur open om een ander leven toe te laten.

Fluitend stapte Paul in de auto. Nieuwe energie stroomde door zijn lijf. Het deprimerende beeld van zijn ziellose leven had plaatsgemaakt voor een sprankelend nieuw begin. ‘Bij veertig begint het pas!’ schalde hij door de auto. Hij zou Miranda thuis in zijn armen nemen en door de kamer dansen.

‘Hoi,’ riep Paul toen hij via de achterdeur naar binnen liep. Geen antwoord. ‘Hallo?’ riep hij weer toen hij de keuken in stapte. Het enige antwoord kwam van het overkokende water van de aardappels dat op de kookplaat spatte. Verschrikt liet hij zijn tas op de grond vallen en pakte de pan op. Met een vaatdoekje depte hij vluchtig het water van de kookplaat.

Miranda kwam met rode, betraande ogen de keuken in lopen. Beduusd zette Paul de aardappels weer op de pit. ‘Wat is er met jou aan de hand?’

Miranda slikte. ‘Ik ben brandhout.’ In haar stem streden verdriet en boosheid om de eerste plaats.

Snikkend keek ze in de pan en prikte in de aardappels. ‘Kun je niet kijken of ze klaar zijn, voordat je ze weer terugzet?’ Demonstratief pakte ze de pan op en zette die op een ongebruikte pit.

‘Brandhout?’ Onwillekeurig dacht Paul over het bijbehorende gebaar. Dat kende hij niet. Miranda kon het gelukkig van zijn lippen aflezen.

‘Ik was vandaag toch bij de bedrijfsarts.’

Paul had daar niet meer aan gedacht. Miranda moest nog naar een keuring voor haar vaste contract. Een formaliteit.

‘Ze wilde geen goedkeuring geven.’ Miranda huilde. ‘Ze noemde me brandhout.’ Paul legde zijn arm om haar heen. Miranda schudde hem van zich af.

‘Alsof ik afval ben!’ Haar woede nam de overhand. ‘Ik ben een te groot risico voor ze!’ De aders in haar nek zwellen op en met rood aangelopen gezicht ging ze verder. ‘Dat moest ik toch kunnen begrijpen, zei ze ook nog. Begrijpen! Wat moet ik dan kunnen begrijpen, dat ik niets meer waard ben?’ Ze snikte.

‘Ik werk daar al jaren. Iedere keer krijg ik nieuwe projecten. Nu komt er eindelijk een vaste plek, mijn baas wil mij daar hebben en dan noemt zij me brandhout. Ze denkt dat ik te veel ziekteverzuim ga hebben en dat ik te duur word.’ De tranen braken door en Miranda liet zijn troostende arm toe.

‘Wanneer gaan we eten?’ Robin kwam de keuken binnenlopen en keek hen bedremmeld aan. ‘Wat is er met mama?’

‘Mama moet even huilen,’ zei Paul over haar schouder tegen zijn dochter. ‘We gaan zo eten. Ga de tafel maar vast dekken.’

Pauls enthousiasme voor het seminar waar hij zich met zijn nieuwe elan voor ingeschreven had, verdween naar de

achtergrond. Waar had hij het over? Een nacht wakker liggen omdat hij niet zo goed in zijn vel zat? Het was onbeduidend in vergelijking met wat zijn vrouw te verstouwen kreeg. Maar je hebt je gelukkig wel ingeschreven, fluisterde een stemmetje. Hij kon het haar altijd nog vertellen, maar dit was niet het moment om haar ook nog te belasten met zijn dingetjes. En zo gaat het steeds, zei het stemmetje, wanneer mag jij nou eens een keer? Niet nu, antwoordde hij in stilte.

HOOFDSTUK 2

‘*What do people need?*’ galmde het op de koude tribunes. Op de grasmat stond een man voor een projectiescherm. Het was nauwelijks meer dan een silhouet. Als Stephen Covey een man van formaat was, dan moest hij het die dag niet hebben van een indrukwekkende fysieke verschijning. Niet in die omgeving. De onverwacht hoge opkomst, er waren volgens de organisatie toch zo’n vijfhonderd mensen, kon het immense stadion bij lange na niet vullen. Paul voelde iets van teleurstelling.

‘*Four L’s.*’ De man hield vier vingers omhoog. ‘*Four L’s give meaning to our lives,*’ vervolgde hij met klem.

De woorden drongen tot Paul door. Hij spitste zijn oren. De grote Stephen Covey had hem misschien toch iets te bieden.

‘*Live, Love, Learn and leave a Legacy,*’ ging Covey verder. Op het scherm verscheen een dia. Vier deels overlappende cirkels, voor iedere L een. In het midden van de cirkels verschenen de woorden *THE FIRE WITHIN*.

Live, love, learn, leave a legacy. Paul herhaalde de woorden in zijn hoofd. Is dat waar het om gaat, wat passie in je leven brengt? Leven, liefhebben, leren en iets nalaten? Er resoneerde iets in hem, maar de betekenis hiervan drong nauwelijks tot hem door.

Covey ging verder, het gold ook voor organisaties, en ook voor leiderschap. De zeven eigenschappen van effectief leiderschap. Het hele verhaal werd er gelikt, compleet met quotes, statements en eyeopeners, in gehamerd zoals alleen Amerikanen dat kunnen.

‘*We are hardwired for success ... ‘Softwared’ for failure. THE CHOICE IS OURS,*’ stond er op de laatste dia. We zijn ge-

bouwd voor succes en geprogrammeerd om te falen. Het is aan ons om te kiezen wat we daarmee doen. Paul wist niet zo goed wat hij ermee aan moest. Er kwam zo veel informatie voorbij die een snaar bij hem raakte. Het was alsof hij werd overreden door een trein.

Na het vraag-en-antwoordrondje sloot Paul aan bij de verzameling anonieme donkere pakken die stap voor stap, tree voor tree, de tribune verliet. De woorden, dia's, ideeën en uitspraken galmden als een op hol geslagen carillon door zijn hoofd.

Eenmaal in de catacomben van het stadion kreeg hij weer meer ruimte. Een deel van de stroom splitste zich af in de richting van de toiletten. Paul volgde. De kale ruimte, die berekend was op grote hordes voetbalsupporters, wees hem er nogmaals op dat het seminar niet in een conferentiehotel georganiseerd was. Het voordeel was dat er geen wachtrij stond.

‘Wat ga jij nalaten?’ vroeg een stem.

Paul stond net zijn handen te wassen. Van de schrik kwam hij met zijn hand tegen de kraan. Het water had alle kanten op kunnen spuiten. Het koos de meest ongelukkige richting. Hij sprong verschrikt achteruit, maar het mocht niet meer baten; hij voelde de natte kou in zijn broek trekken.

‘Shit, shit, shit!’ Onnozel probeerde hij met zijn zakdoek te voorkomen dat al het water zijn broek in gezogen werd. Hij hoorde een hartelijke, beetje uitdagende lach.

‘Dat was niet de bedoeling,’ zei de stem verontschuldigend. ‘Maar kom, het is maar water, dat droogt wel. Wil je wat van me drinken?’

Was dit echt? Na al die jaren ... Hij keek in de spiegel naar het gezicht achter hem. Nee, hij had zich niet vergist,

hij had het goed gehoord. In het gebruiende gezicht van de kale, volwassen man herkende hij de schalkse trekken van zijn jeugdvriend. Hoe was het mogelijk dat, uitgerekend hier, Franciscus achter hem stond? Hij draaide zich om.

‘Wat doe jij hier?’ vroeg hij beduusd.

‘Hetzelfde als jij, neem ik aan. Maar kom, laten we hier niet blijven staan.’

Verward droogde Paul zijn handen en volgde de man naar buiten. Hij dacht niet meer aan de natte plek in zijn broek. Ze haalden lunch en zochten een plekje waar ze niet te veel last hadden van het geroezemoes.

‘Goh, man, wat is dat lang geleden,’ zei Franciscus terwijl hij hem onderzoekend aankeek. ‘Dat ik jou hier tegenkom.’

Paul nam een hap van zijn broodje.

‘Ja, zeg dat wel.’ Hij spoelde de hap weg met een slok lauwe koffie.

‘Ik had Covey nog nooit in het echt gezien. Ik heb zo’n beetje alles van hem gelezen. Toch mooi om hem nu ook een keer live te zien. En jij?’ Franciscus richtte zijn blik weer op Paul. ‘Wat vond jij ervan?’

‘Ja, eh ...’

‘Nou ...?’

‘Ja, ik weet het nog niet ...’ Paul klonk afwezig. Een schim uit zijn verleden. Was dat wel hetzelfde leven? Het was allemaal zo onwezenlijk ver weg.

‘Hallo, *earth calling* ...’ Franciscus zwaaide met zijn hand voor Pauls gezicht.

Paul keek hem aan en slikte. Hij zuchtte diep. Hij peilde de man tegenover hem. Alsof hij zocht naar wat er nog over was van de jongen die hij in zijn jeugd gekend had. ‘Hoelang geleden is het nou?’

‘Veel te lang,’ antwoordde Franciscus. ‘Gaat het wel goed met je?’ Franciscus’ stem klonk bezorgd. ‘Dit ...’ Hij

maakte een weids gebaar. ‘... lijkt me eigenlijk niets voor jou, hè. Hoe kom je hier terecht?’

Paul haalde diep adem. ‘Lang verhaal.’

‘Wil jij nog naar iets speciaals? Ik wil alleen Jan Bommerez nog zien, wacht even.’ Franciscus pakt het programma erbij.

‘O, dat kan ook nog om drie uur. En jij?’

Paul haalde zijn schouders op. ‘Niets speciaals.’

‘Kom, we halen nog een kop koffie en slaan de eerste sessie gewoon over. Ik vind het veel te leuk om jou weer eens te zien.’

‘Nou, vertel.’ Ze gingen weer zitten.

Paul keek om zich heen. De zaal was inmiddels een stuk minder vol. De meeste mensen hadden een van de workshops opgezocht.

‘Er is eigenlijk niet zoveel te vertellen. Ik heb het gevoel dat ik op een doodlopende weg zit.’ De herinnering aan zijn verjaardag kwam weer in volle hevigheid naar boven. Paul beet op zijn lip.

Franciscus keek hem afwachtend aan.

‘Ik weet het gewoon niet.’ Zwijgend staaarde Paul naar zijn handen. Gedachteloos wreef hij met zijn rechterduim in de handpalm van zijn andere hand.

‘Wat zou je willen?’ verbrak Franciscus de stilte.

‘Weet je, ik heb het gevoel dat mijn leven helemaal op slot zit. Mijn werk, thuis. Ik draai gewoon in rondjes. Ik word nergens meer blij van,’ zei Paul gedeprimeerd, hij zakte steeds verder in elkaar. ‘En dan hoor ik Covey praten over *live, love, learn* en *leave a legacy*. Ik dacht dat ik dat allemaal wel had. Maar als hij het dan heeft over *the fire within*, dan besef ik dat dat vuur uitgeblust is.’ Weer zweeg hij.

Franciscus zei niets.

Paul trok een grimas. ‘*Anyway*.’ Hij richtte zich op.

‘Daarvoor ben ik hier. Ik kende Covey niet. Ik kreeg een uitnodiging voor dit seminar op mijn bureau, en ik dacht: in het ergste geval ben ik een dag kwijt, soit. Zo is het gekomen,’ concludeerde hij glimlachend en hij roffelde net iets te enthousiast met beide handen op zijn benen. Hij keek zijn vriend aan. ‘En jij, hoe is het met jou?’

‘Klinkt alsof je iets te doen hebt.’ De indringende blik van Franciscus maakte dat Paul weer bij zijn eigen verhaal terugkwam. Er trok weer een schaduw over zijn gezicht.

‘Ja, dat kun je wel zeggen,’ zei hij. ‘Ik heb alleen geen idee hoe. Ik hoopte dat ik hier wat antwoorden zou kunnen vinden.’

‘En dan kom je mij tegen,’ zei Franciscus veelbetekenend. Confuus keek Paul hem aan.

‘Misschien kan ik je wel helpen,’ ging Franciscus verder. *‘This is what I do for a living.’*

‘Hoe bedoel je?’ Dit kon bijna geen toeval zijn.

‘Ik ben verandermanager. Of eigenlijk lifecoach, dat dekt de lading beter, maar dat klinkt me soms te glad.’ Hij lachte. ‘Het is mijn missie mensen te helpen hun weg in het leven te vinden.’

Franciscus keek op zijn horloge. ‘Dit kan bijna geen toeval zijn. Dat we elkaar hier weer tegenkomen, bedoel ik. Misschien moet het wel zo zijn.’ Hij stond op. ‘Ga je mee naar *Kun je een rups leren vliegen?* Precies waar dit over gaat.’

Paul stond op en volgde hem. Franciscus had bijna letterlijk de woorden uitgesproken die hij gedacht had. En als toeval niet bestond, wat had dit dan te betekenen?

‘Waarvoor stap jij op dat koord?’ vroeg Franciscus. Ze liepen door de gangen naar de uitgang. Het waren twee inspirerende sessies geweest. *What matters most*, was de titel van de laatste.